

Vlaanderen
is wetenschap

INSTITUUT
NATUUR- EN BOSONDERZOEK

Meetnet Biodiversiteit Agrarisch Gebied (MBAG)

LLAEBIO, 14 november 2024

Mieke Lateir, INBO

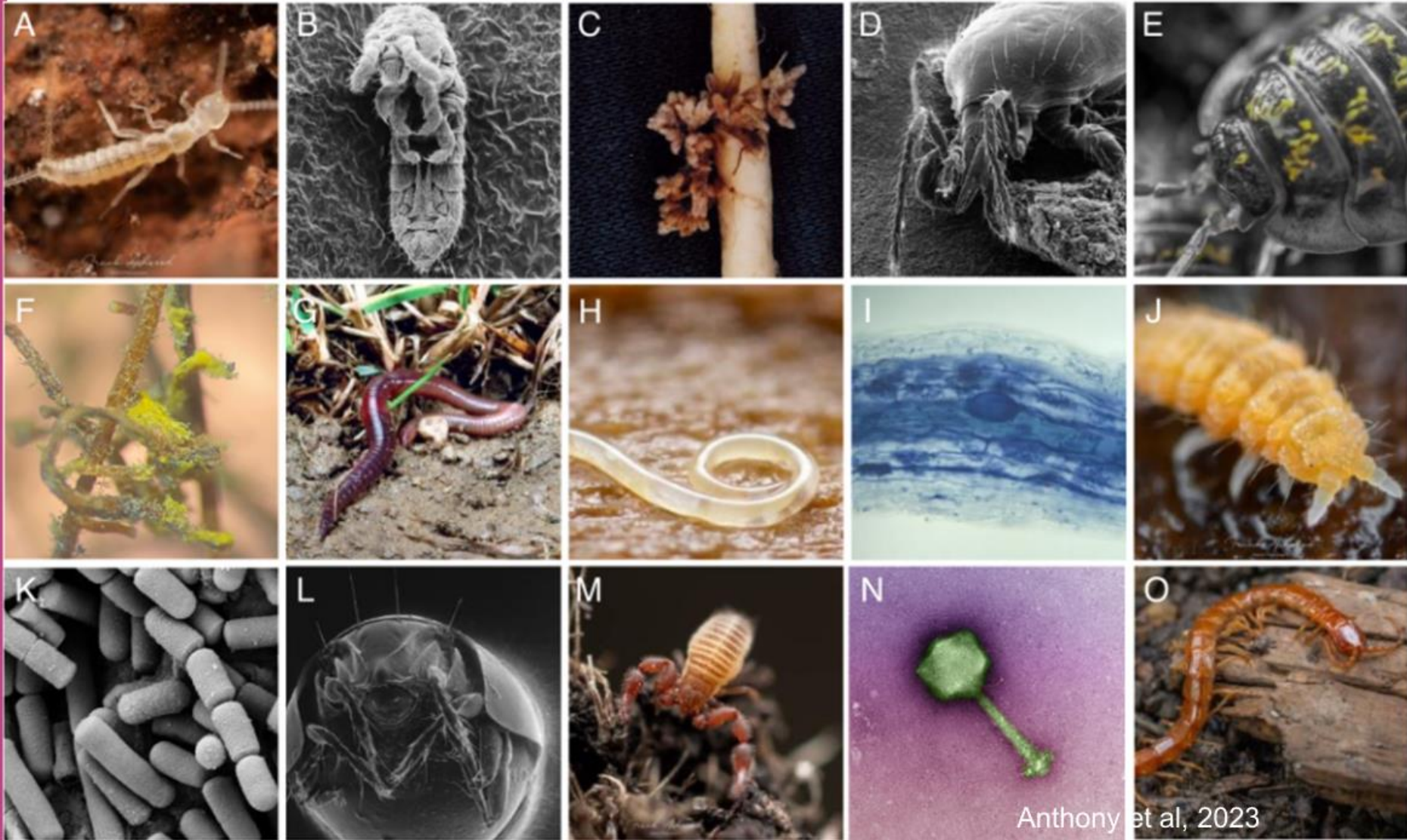
Opstart MBAG in 2023-2024

- Bestuivers en andere insecten
- Bodembiodiversiteit
- **Vogels** (en zoogdieren)
- Biologische WaarderingsKaart

Cocreatie

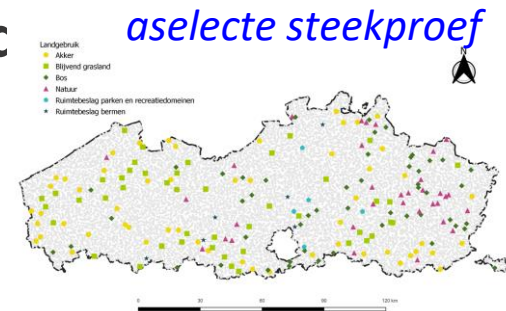
MBAG - Bodembiodiversiteit

Anthony et al, 2023

Aanpak

- **Methodologische studie** voor het evalueren van bodembiodiversiteit dmv **eDNA metabarcoding** van bodemstalen
- Subset van **224 Cmon proefvlakken** uit Vlaams agrarisch gebied
- Op elke locatie mengstalen van **16 steken op 2 cm** (*aselecte steekproef*)
- Nauwe samenwerking met **ILVO**
- Zeer goed gedocumenteerde (Cmon) **metadata**
 - textuur, pH, C & N voorraden, BD, ...

Intensiteit bodemgebruik

Akker

n=90

Tijdelijk
grasland

n=35

Blijvend
grasland

n=48

Residentieel
grasland
(park)

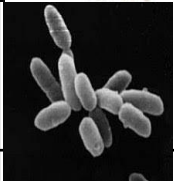

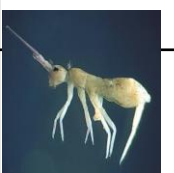

n=14

Natuur
grasland

n=37

SVZ Focusgroepen

Groep	Beeld	ILVO	INBO
Protisten		/	DNA-extractie en PCR 450 stalen afgerond, sequencing ongoing
Archaea		/	long-read metabarcoding data pilootproject wordt geanalyseerd
Bacteria		DNA-extractie en PCR 450 stalen afgerond, sequencing ongoing	/
Fungi		DNA-extractie en PCR 450 stalen afgerond, sequencing ongoing	Vergelijking met long-read metabarcoding (PacBio Sequel II)
Nematoda		Vergelijking methodologie 80 stalen: machinale extractie vs eDNA metabarcoding (specifieke primers)	DNA-extractie en PCR 450 stalen afgerond, sequencing ongoing
Collembola		/	eerste data MBAG net binnen: bio-informatica
Annelida		/	eerste data MBAG net binnen: bio-informatica en statistiek
Insecta		/	Data pilootproject wordt geanalyseerd

MBAG - MONIPOLLI

Geert de Vries, De Vlinderstichting

Vogels (en zoogdieren)

Vlaanderen
is wetenschap

INSTITUUT
NATUUR- EN BOSONDERZOEK

Johannes Jansen

MBAG - MAS*

* Meetnet Agrarische Soorten

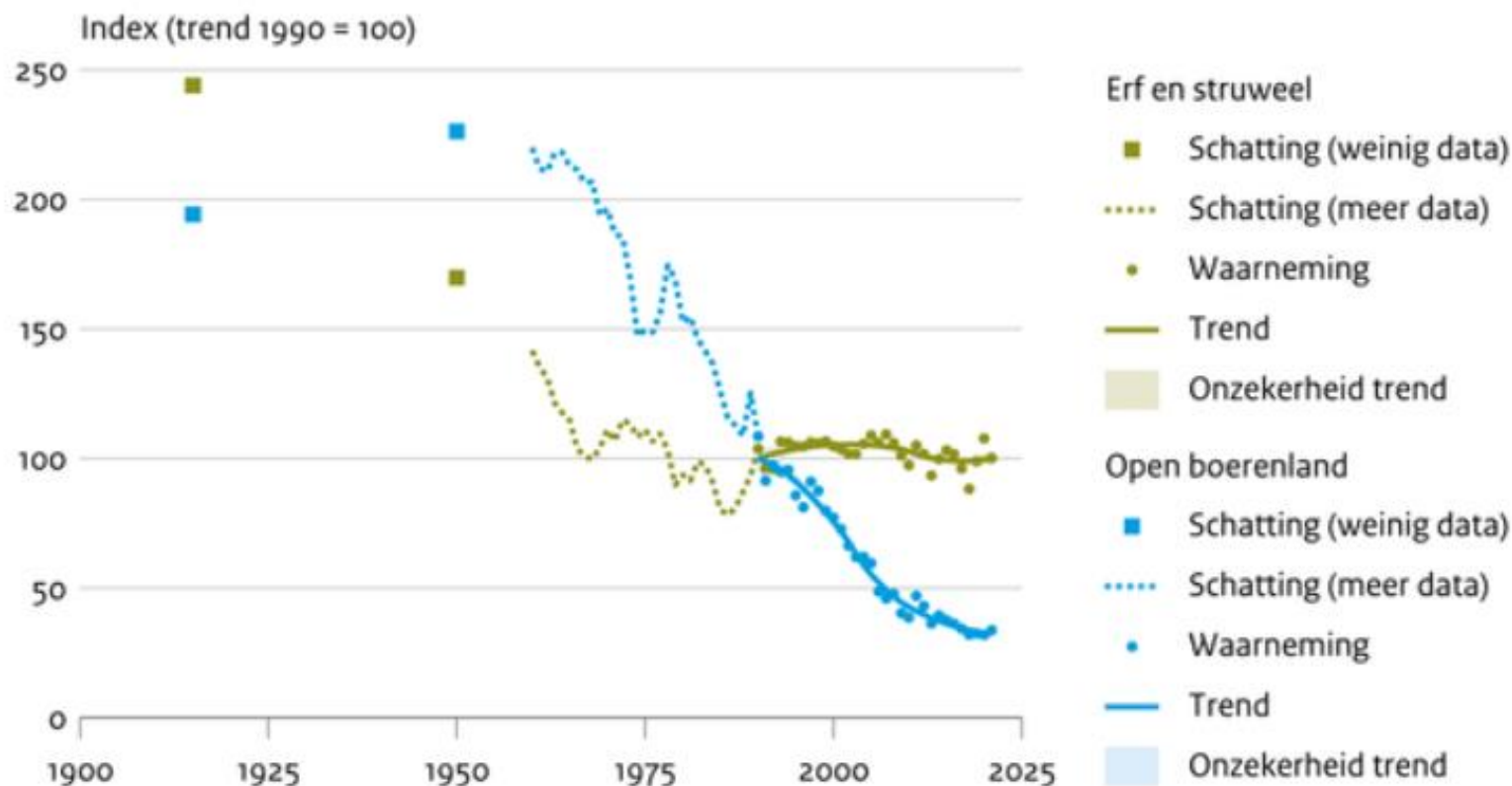
Door veranderingen in de landbouw zijn kenmerkende broedvogels van het agrarische gebied sinds het begin van de 20^e eeuw in Nederland aanzienlijk achteruitgegaan.

Nederland

Open boerenland en Erf/Struweel

Europese Unie

Vogels van open boerenland en van erf en struweel

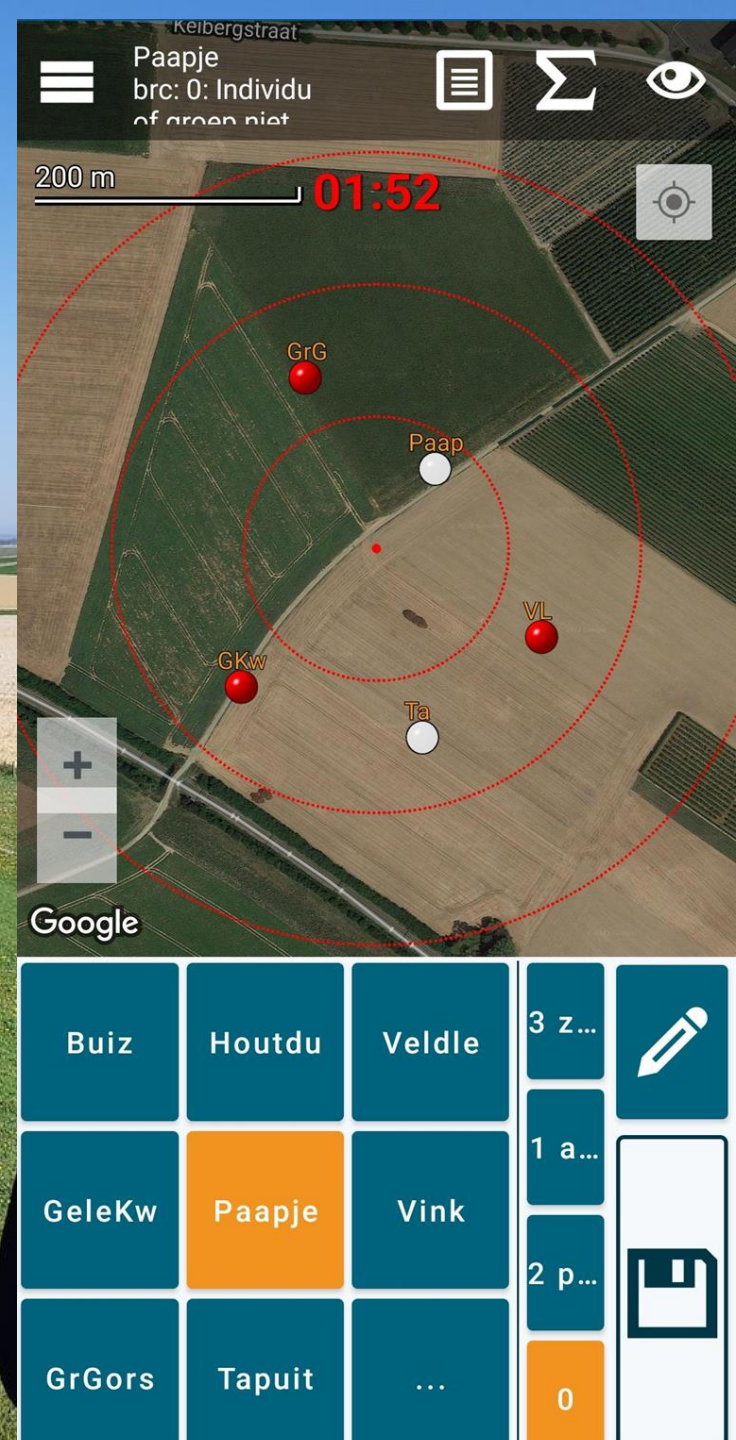

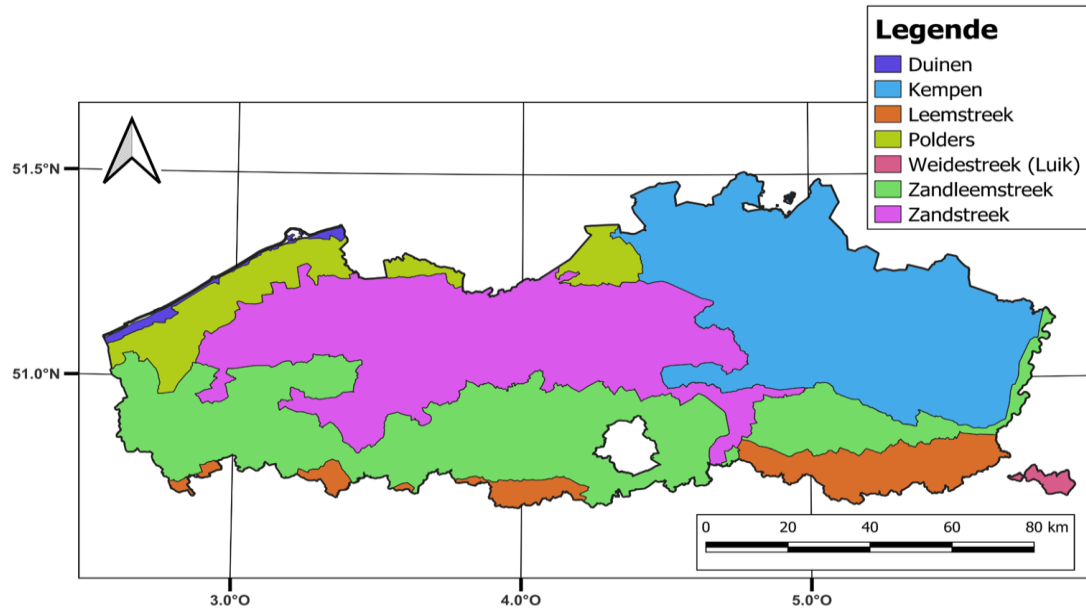
Bron: NEM (Sovon, CBS)

CBS/feb23
www.clo.nl/nl147914

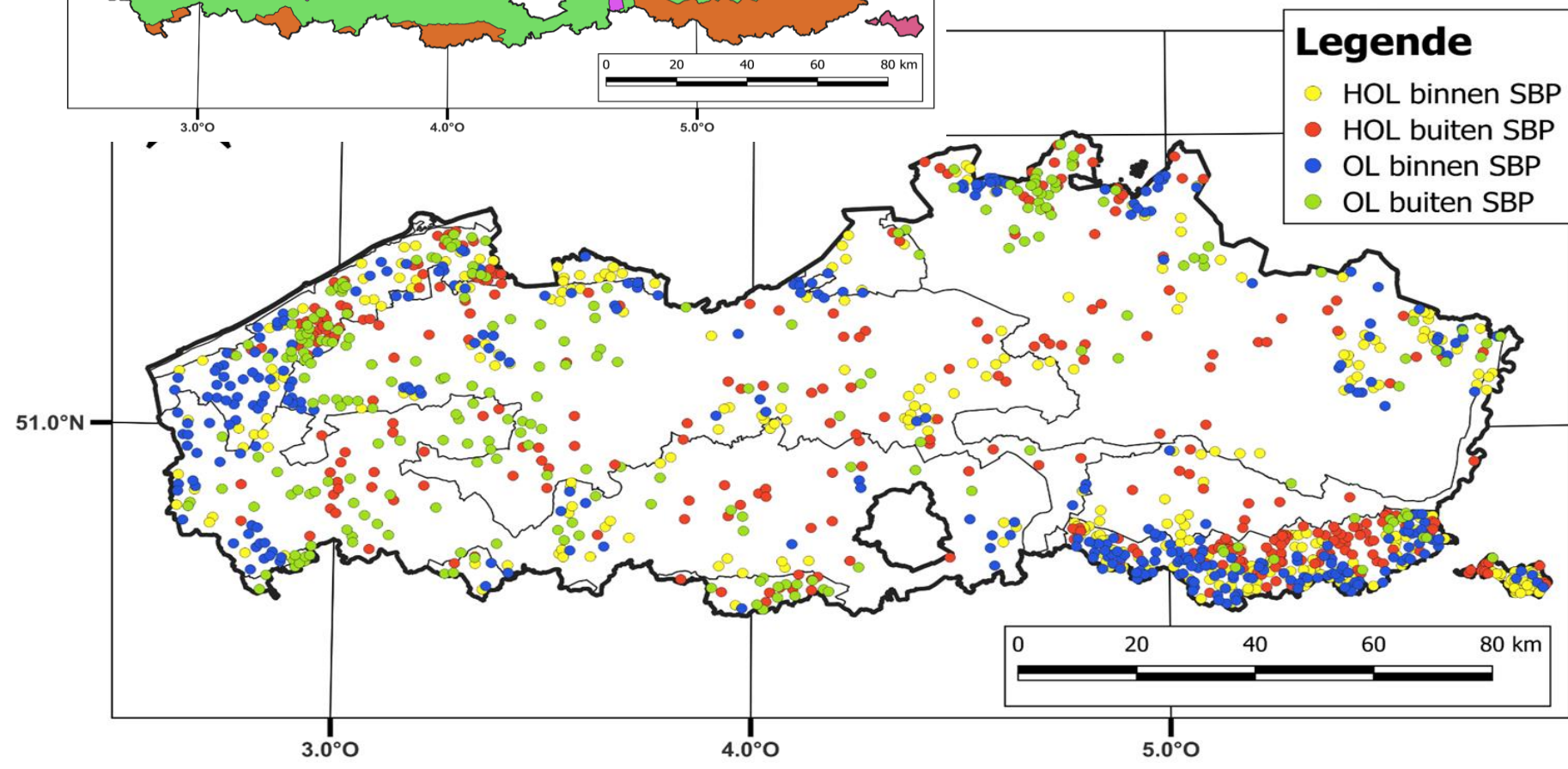
MAS Methode

- Punttelling vogels en zoogdieren
- Professionelen en vrijwilligers
- 10 min binnen straal 300 meter
- Zonsopgang tot max 5h er na
- 4 rondes per jaar:
 1. 1 - 20 april
 2. 21 april – 10 mei
 3. 11 mei – 10 juni
 4. 21 juni – 15 juli

Uitrol Vlaanderen 2024

Paraplusoorten SBP akkervogels

- OL: Veldleeuwerik
- HOL: patrijs
- KLA: geelgors

- **Grauwe gors**

- Bij tellingen worden alle vogels ter plekke geteld (overvliegende vogels niet)

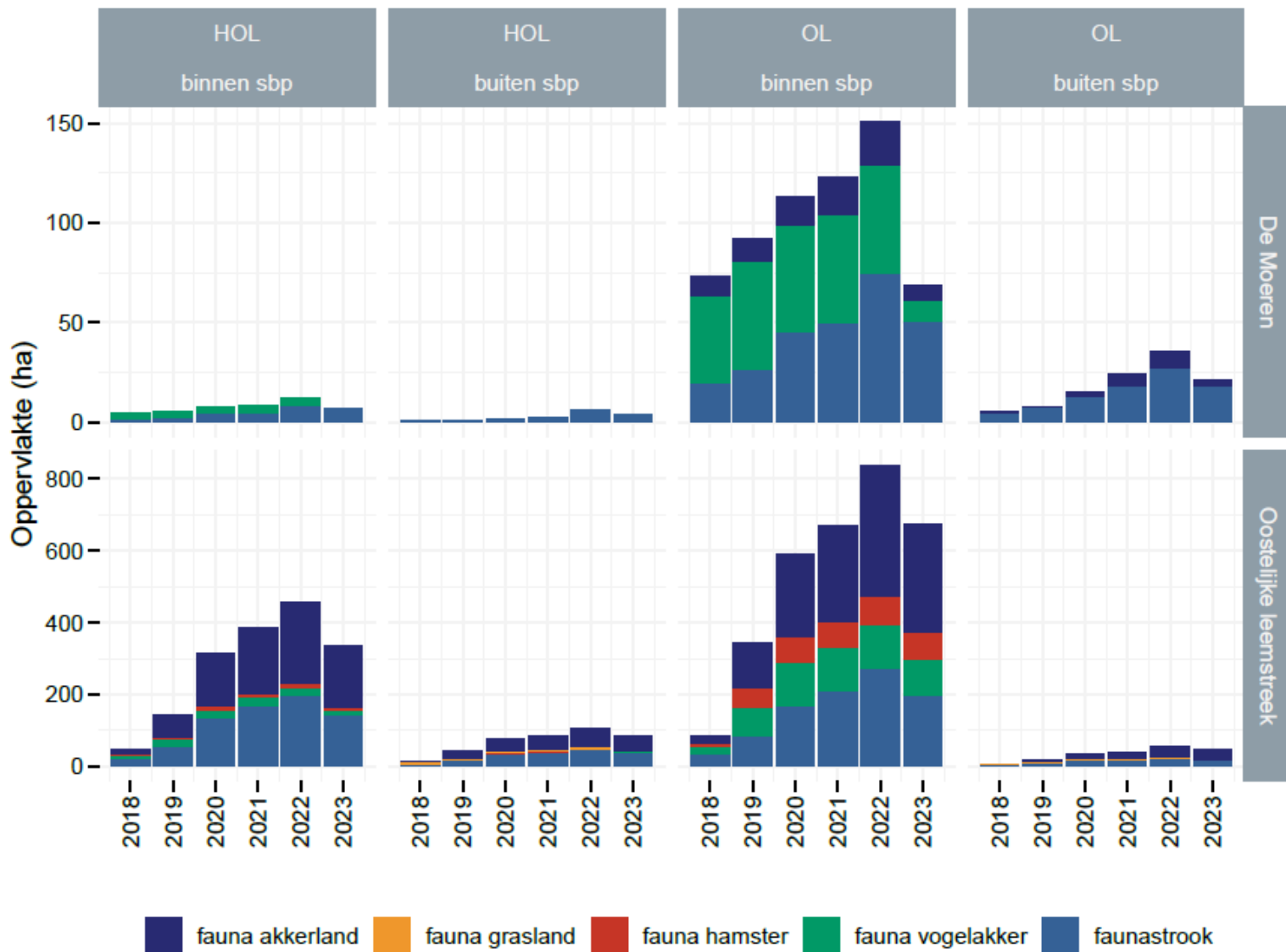
Veldleeuwerik: noden?

- landbouwvogel van akkers en weides
- open landschap, min 200m van objecten (bomen, bebouwing)
- nestelt 3 a 4 keer per jaar
- als gewassen laag staan (grasland, graan, bieten, vlinderbloemigen)
- niet in aardappelen en maïs
- 6 tot 7 weken voor geslaagd nest
- blote grond om te foerageren
- insecten voor jongen
- zaden en kiemen jaarrond
- diversiteit aan gewassen en randen

MBAG - Vogels (en zoogdieren)

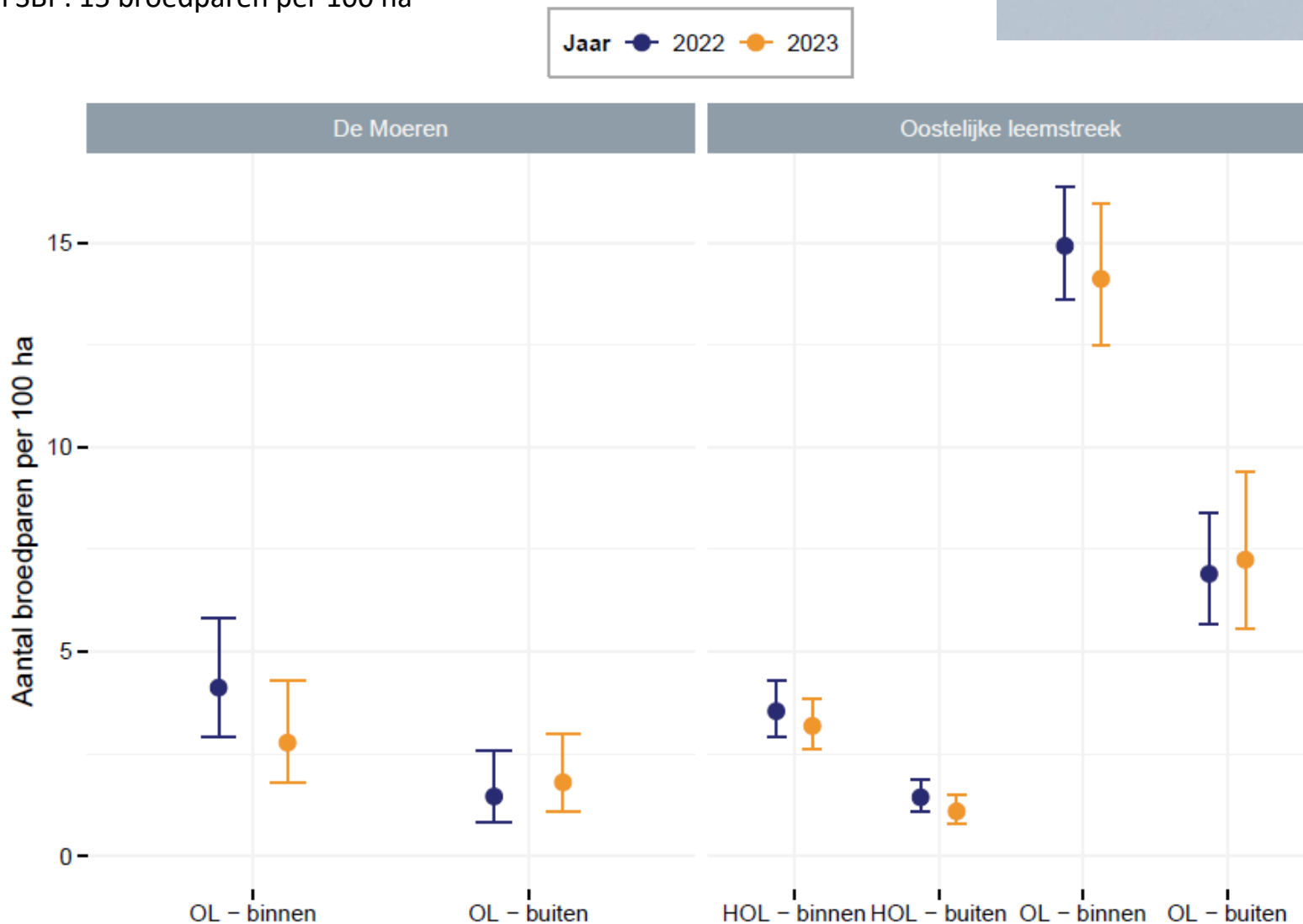
Toestand kerngebied vs buiten

MBAG - Vogels (en zoogdieren)

Dichtheden: Veldleeuwerik

Streefdoel SBP: 15 broedparen per 100 ha

Veldleeuwerik: acties

- open ruimte behouden
- functionele randen (langs water, erosie, bestuivers)
- continuïteit en jaarrond voedsel:
 - stoppel, faunavoedsel
 - gezonde bodem
- minder intensief:
 - minder pesticiden
 - grasland: minder (kunst)mest en minder snel snedes
 - meer tijd tussen bewerkingen (rusttijd, braak)
 - schaalvergroting omkeren
- alternatieve teelten of eco regelingen

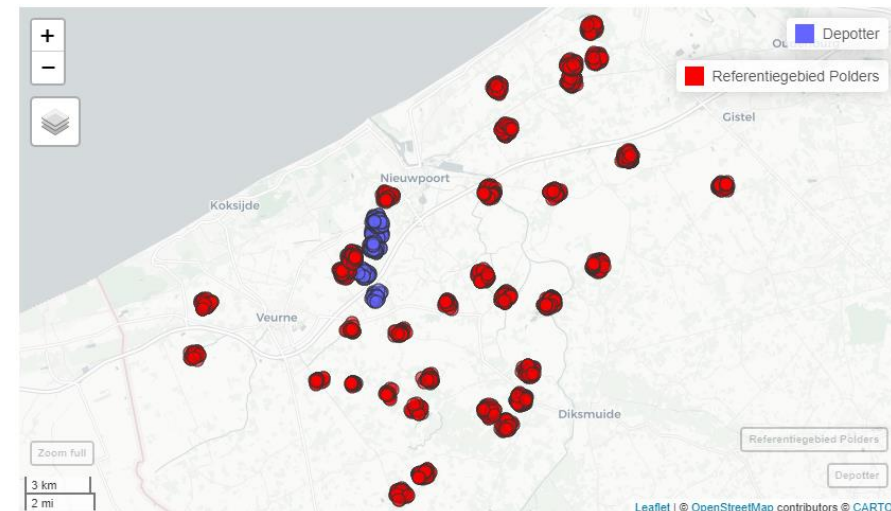
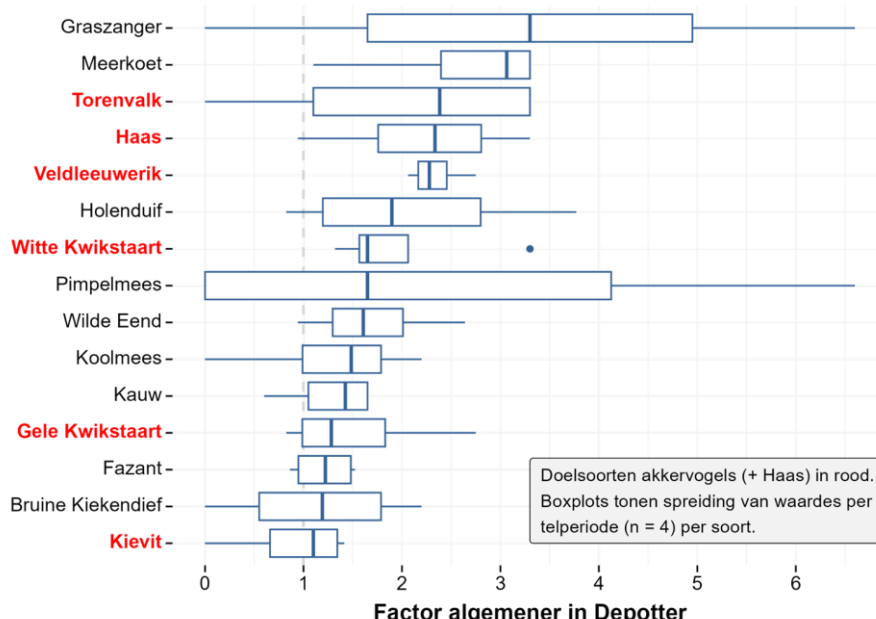

Case Depotter - Nieuwpoort

- Agro-ecologische bedrijfsvoering:
 - niet-kerend, min. gewasbescherming, zomergranen
 - 110 ha waarvan 40 ha beheerovereenkomst
- Vergelijking 5 extra punten met polders west:
 - Graszanger factor 3
 - Haas en Veldleeuwerik factor 2
- Succesvol nest veldleeuwerik in akkerrand (30m breed)

Top 15 soorten meer algemeen in telpunten Depotter

Vlaanderen
is wetenschap

INSTITUUT
NATUUR- EN BOSONDERZOEK

MBAG-cocreatie

Mieke Lateir, Sanne Van Donink, Myriam Dumortier

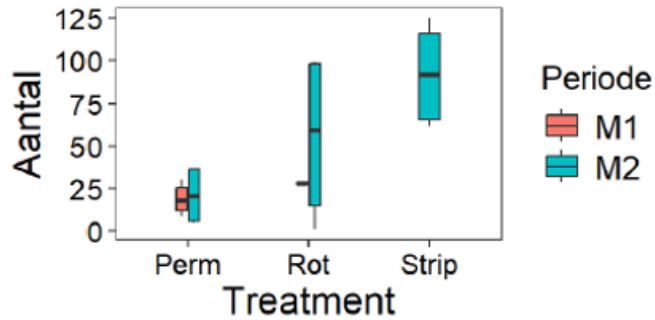

Verkenningfase

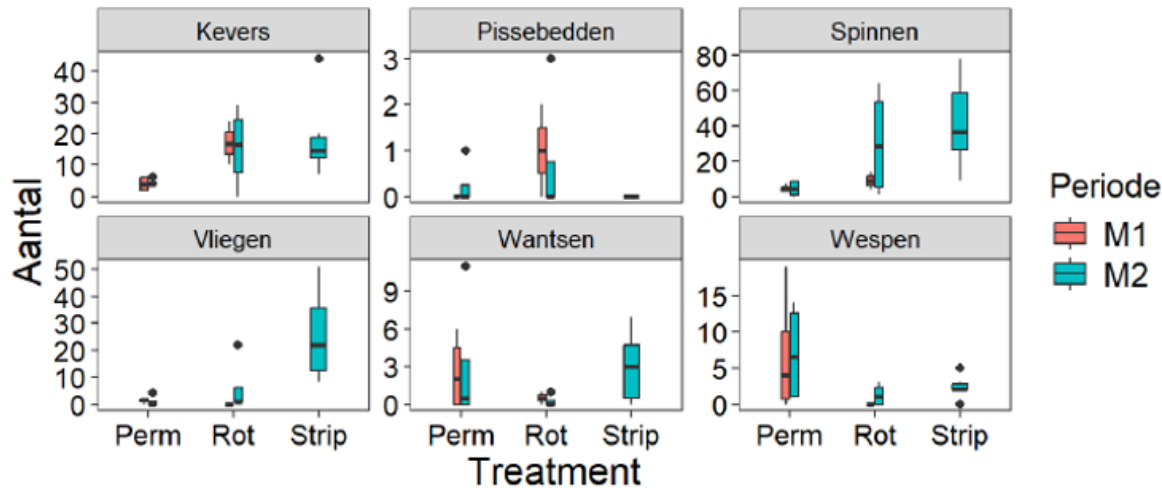
- Oostelijke leemstreek, focus 1 Akkervogels
- Netwerk uitbouwen: bekendmaking, resultaten delen, dialoog
 - Individuele landbouwers
 - Breder bekendmaking bij landbouwers
 - Instituten en organisaties
- Vinger aan de pols MBAG modules en aansluiten bij lopende projecten
 - Biodiversiteitsmetingen
- Cocreatie, co-monitoring?

Vb. Begrazingsysteem en biodiversiteit

Alles samen

Per Ordo

Faunavoedselgewas en biodiversiteit

Tweekleurig knoopvlekje
Foto Laure Agten

Vooruitzichten

- Cocreatie - monitoring door landbouwers? Tools bestaan maar...
 - Startpositie: Biodiversiteit in de landbouw (gebieds- en bedrijfsniveau)
 - Tijd

Twee sporen:

- Koplopers: biodiversiteitsmonitoring integreren in keuze voor duurzaam landbouwsysteem, kennisdeling door INBO-onderzoekers in dialoog met praktijk. Voorbeelden creëren - communicatie!
- Breed: bekendmaking MBAG-resultaten (en ander relevant INBO-onderzoek) en in dialoog gaan: landbouwbeurzen, vakpers, demodagen, netwerkdagen
- Monitoring op bedrijfs-, (perceels)niveau, wat kunnen/moeten we zelf, samenwerking binnen externe projecten (RL bv., ILVO, Natuurpunt,...), vrijwilligers (omgeving landbouwer), eventueel meetpunten toevoegen, meetnetwerk voor nachtvlinders - vrijwilligers
- Samenwerken met andere instituten om thema's uit dialoog in te bedden in bredere ondersteunende context (ondersteunende maatregelen, advies,kennisnetwerken,...) - vb. gebiedsvisie's ANB

Dank voor uw aandacht!

cocreatie: mieke.lateir@inbo.be

akkervogels: johannes.jansen@inbo.be

MBAG algemeen: myriam.dumortier@inbo.be

